

KOOPIA

RIIGIKOHUS

PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE KOLLEEGIUM

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	3-4-1-10-12
Otsuse kuupäev	20. juuni 2012
Kohtukoosseis	Eesistuja Märt Rask, liikmed Henn Jõks, Ott Järvesaar, Lea Laarmaa ja Jüri Pöld
Kohtuasi	Riigilõivuseaduse § 57 lg 1 ja lisa 1 viimase lause põhiseaduslikkuse kontroll
Menetluse alus	Tallinna Ringkonnakohtu 19. aprilli 2012. a kohtumäärus tsiviilasjas nr 2-11-42142
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Tunnistada põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks riigilõivuseaduse (RT I, 23.03.2011, 1; RT I, 02.03.2012, 5) § 57 lg 1 koostoimes lisa 1 viimase lausega osas, milles tsiviilasjas hinna puhul üle 639 116 euro 48 sendi tuleb hagiavalduselt tasuda riigilõivu 3% tsiviilasja hinnast, kuid mitte rohkem kui 95 867 eurot 47 senti.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. First Telecom Trading OÜ (registrikood 10620229) esitas 7. septembril 2011 Harju Maakohtusse hagi Arnout Dirk Lugtmeijeri vastu alusetult saadud 1 000 000 euro tagastamiseks ja viivise saamiseks. Riigilõivuseaduse (RLS) § 57 lg 1 ja lisa 1 viimase lause alusel tuli tsiviilasjas hinna puhul üle 639 116 euro 48 sendi tasuda hagiavalduselt riigilõivu 3% tsiviilasja hinnast, kuid mitte rohkem kui 95 867 eurot 47 senti. Praegusel juhul tuli tasuda riigilõivu 30 000 eurot. Hageja riigilõivu ei tasunud ja taotles selle riigilõivumäära põhiseaduse vastaseks tunnistamist ning kohaldamata jätmist.

2. Harju Maakohus jättis 14. septembri 2011. a määrusega hagiavalduse käiguta ja kohustas hagejat tasuma riigilõivu 30 000 eurot 14 päeva jooksul alates määruse kättetoimetamisest. Kohus leidis, et ei ole alust algetada põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetlust selle riigilõivumäära üle. Hageja 28. septembril 2011 esitatud taotluse alusel pikendas maakohus riigilõivu tasumise tähtaega 14 päeva võrra. Hageja riigilõivu tähtaegselt ei tasunud. Harju Maakohus keeldus 21. oktoobri 2011. a määrusega tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 371 lg 1 p 10 alusel hagi menetlusse võtmast.

3. First Telecom Trading OÜ esitas maakohtu määruse peale määruskaebuse, milles palus määruse tühistada. Hageja põhjendas taotlust hagiavalduselt tasuda tuleva riigilõivu määra põhiseadusvastasusega. 30 000 euro suurune riigilõiv on ilmselgelt ebamõõdukas.

4. Harju Maakohus võttis määruskaebuse menetlusse, jättis selle rahuldamata ja edastas TsMS § 663 lg 5 alusel Tallinna Ringkonnakohtule.

5. Tallinna Ringkonnakohus jättis 19. aprilli 2012. a määrusega kohaldamata alates 24. märtsist 2011 kehtivas redaktsioonis RLS § 57 lg 1 koostoimes lisa 1 viimase lausega osas, milles tsiviilasjas hinna puhul üle 639 116 euro 48 sendi tuleb hagiavalduselt tasuda riigilõivu 3% tsiviilasja hinnast, kuid mitte rohkem kui 95 867 eurot 47 senti. Ringkonnakohus rahuldab määruskaebuse ja tühistas Harju Maakohtu 21. oktoobri 2011. a määruse ning saatis tsiviilasja menetlusse võtmise otsustamiseks maakohtule. Ringkonnakohus leidis, et hageja peab tasuma hagilt riigilõivu riigilõivuseaduse lisa 1 tabeli viimase rea järgi 19 173 eurot 49 senti. Tallinna Ringkonnakohtu määrus jõudis Riigikohtusse 20. aprillil 2012.

TALLINNA RINGKONNAKOHTU MÄÄRUS

6. Hagiavalduselt tasuda tulev riigilõiv riivab praegusel juhul juriidilise isiku õigust pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse (põhiseaduse (PS) § 15 lg 1). Riive eesmärkideks on riigi tehtava toimingute kulutuste hüvitamine toimingute osaliste poolt ja menetlusökonoomia.

7. Tasuda tuleva riigilõivu määr on menetlusökonoomia eesmärgil sobiv ja vajalik abinõu. Hagiavalduselt tasuda tulev riigilõiv piirab Eesti majanduslikku olukorda arvestades ebamõõdukalt First Telecom Trading OÜ kohtusse pöördumise õigust. Kõrget riigilõivu ei kaalu üles võimalus saada menetlusabi. Üldjuhul peaks kohtusse pöörduja suutma ise tasuda riigilõivu ja menetlusabi taotlemine peaks olema erand. Seda ei kaalu üles ka eeldus, et hagi rahuldamise korral mõistetakse riigilõiv kustjalt hagejale välja. Hageja kannab riigilõivu tagasisaamise riski. Samuti pole kõigi hagide puhul edulootus 100%-line. Menetlusökonoomia eesmärk on saavutatav ka oluliselt madalamate riigilõivudega ja pahatahtlikult esitatud hagide menetlemist on võimalik vältida menetluslike abinõudega.

MENETLUSOSALISTE ARVAMUSED

Riigikogu

8. Riigikogu põhiseaduskomisjon leiab, et riigilõivudega riivatavaks põhiõiguseks on igaühe õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. PS § 15 lg-s 1 sätestatud põhiõigus peab tagama isikule kohtusse ligipääsu iga tema õiguse ja vabaduse rikkumise korral. Riive legitiimseteks eesmärkideks on menetlusosalise osavõtt õigusemõistmise kulutuste kandmisest ja menetlusökonoomia. Arvestades riigilõivu ja nõude suurust ning Riigikohtu seniseid seisukohti, on praegune riigilõiv põhiseadusega vastuolus.

First Telecom Trading OÜ

9. RLS § 57 lg 1 ja lisa 1 viimane lause oma koosmõjus on vastuolus PS § 11 lg-ga 2 osas, milles nähakse ette kohustus tasuda tsiviilasjas hagiavalduselt hinna puhul üle 639 115 euro 48 sendi riigilõivu 3% tsiviilasja hinnast.

Arnout Dirk Lugtmeijer

10. A. D. Lugtmeijer leiab, et üldiselt on Eestis kehtivad riigilõivud kohtusse pöördumisel ülemäära kõrged ja takistavad ebaproportsionaalselt õiguste kohtulikku kaitset, eriti füüsilisest isikust hagejate puhul. Kõrged riigilõivud võivad olla vastuolus PS § 15 lg-ga 1.

11. Praeguses asjas ei näe kostja pahatahtliku hagi menetlemise vältimiseks muud tõhusat abinõu peale riigilõivu. Alusetu nõude esitamine ja menetlemine mitte üksnes ei koorma kustjat tarbetu menetlusega, vaid on ka suunatud isiklikult kustja kui tuntud ja laitmatu renomeega ärimähe maine kahjustamisele, sest hagiavaldusest pärinevad ebaõiged väited ja nõuded väidetava kustja võla kohta

on paratamatult kandunud kohtulahendite kirjeldavasse ossa, ilma et kostjal oleks olnud võimalik vastuväiteid esitada.

12. Kostja palub, et Riigikohus mainiks tulevase lahendi kirjeldavas osas kostja vastuväiteid hageja esitatud nõudele. Vastasel korral saaksid seal kajastatud üksnes hageja ebaõiged väited. Kostjal ei ole olnud võimalust oma seisukohti üheski varasemas menetlusetapis esitada.

Õiguskantsler

13. RLS § 57 lg 1 ja lisa 1 nende koostoimes osas, mille kohaselt tuleb 1 000 000 euro suuruse hagi hinna puhul tasuda riigilõivu 30 000 eurot, on vastuolus PS § 15 lg-s 1 ettenähtud kohtusse pöördumise õiguse ning PS §-s 11 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega.

14. Riivatud on PS § 15 lg 1 esimeses lauses sisalduv kohtusse pöördumise õigus. Kuna see on üheks põhiseadusega kõrgeimat kaitset vajavaks õiguseks, saab selle kasutamist piirata üksnes mõni teine sama tasandi õigus või põhiseaduslik väärtus. Seetõttu on selle õiguse piiramine lubatav üksnes menetlusökoonomia eesmärgil. See kehtib ka tsiviilkohtumenetluse jaoks, kus üle erahuvi seisab avalik huvi, et kohus teeks õiged ja õiglaseid otsuseid.

15. Riigilõiv on sujuva kohtumenetluse saavutamisel üksnes üks komponent paljudest. See on olemuslikult piirang, mitte takistus kohtusse pöördumisel. Riigilõiv 30 000 eurot on ülemäära kõrge piirang kohtusse pöördumiseks.

Justiitsminister

16. Riigilõivuseaduse § 57 lg 1 ja lisa 1 viimane lause on põhiseadusega kooskõlas. Riivatud on kohtusse pöördumise õigust (PS § 15 lg 1) ja omandipõhiõigust (PS § 32).

17. Riigilõivud on kehtestatud menetlusökoonomia tagamiseks. Menetlusökoonomia on põhiseaduslik õigusväärtus, mille mõningane kitsendamine on õiguskindluse ja kohtusüsteemi ülekoormuse vältimiseks vajalik. Riigilõiv peab tagama, et isik kaaluks enne kohtusse pöördumist põhjalikult ressursimahuka kohtumenetluse alustamist. Tsiviilkohtumenetluse eesmärk ei ole tagada võimalikult rohkelt hagidega pöördumist tsiviilkohtusse, vaid tagada lünkadeta hagiõigus isiku oluliste õiguste kaitseks. Hagiõigust võib kuritarvitada põhjendamatute ja liialdatud kahjunõuete esitamise ja selle piiramine riigilõivu abil on demokraatlikus ühiskonnas lubatud.

18. Hagi lõivustamist liigsete ja ilmselt põhjendamatute, kohut koormavate kaebuste menetlemise vältimiseks võib pidada tsiviilkohtumenetluses menetlusökoonomia printsiibi tagamisel vältimatuks meetmeks. Seega on hagi lõivustamine asjaspepuutavas määras menetlusökoonomia tagamiseks sobiv abinõu. Olukorras, kus lõivustamisega võrreldavaid ja sama tulemuslikke meetmeid selle eesmärgi saavutamiseks valida ei ole, on lõivustamine vältimatu meede.

19. Riigilõivu üheks eesmärgiks tsiviilasjades on kohtupidamisele tehtavate riigi kulutuste hüvitamine. Riigilõivuseaduse lisa 1 sätestatud riigilõivumääradega sooviti muuta riigilõivud tsiviilasjade lahendamisel võimalikult kulupõhiseks. Näiteks katsid riigilõivumäärad kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud riigilõivuseaduse alusel ligikaudu 90% tsiviilkohtumenetluse kuludest, millest tulenevalt ülejäänud 10% jäi maksumaksja kanda. Sellest järeldub ka RLS § 57 lg 1 ja lisa 1 alusel kehtestatud riigilõivumäärade ratsionaalne põhjendus. Tulenevalt sellest, et tsiviilkohtumenetluses on kohtu rolliks õiguskaitse, õigusemõistmine ja õigusrahu pakkumine omavahel kokkuleppele mitte jõudnud pooltele, on põhjendatud tsiviilvaidlustega seotud kulude katmine kohtuasja poolte kohtukuludega, selle asemel et asetada see koormis maksumaksjaile.

20. Justiitsminister ei nõustu väitega, et lõivude kehtestamisega on loodud olukord, kus piiratakse isikul tema eeldatava ja seadusega kaitstud õiguse või huvi kaitseks kohtusse pöörduda ning seeläbi piiratakse isiku õigust tõhusale õiguskaitsele. TsMS § 180 lg 1 p 1 järgi võib kohus isiku taotlusel vabastada isiku täielikult või osaliselt riigilõivu tasumisest riigituludesse või määrata p 2 järgi

riigilõivu tasumise osamaksetena kindla tähtaja jooksul. Sellisel juhul peab kohus paratamatult andma ühtlasi eelhinnangu hageja õiguste kaitse vajalikkuse ja olulisuse kohta. Seega olukorras, kus on olemas õiguslik mehhanism maksejõuetu isiku riigilõivu tasumisest täielikult või osaliselt vabastamiseks, ei saa pidada kõnealuseid riigilõivumäärasid ebaproportsionaalselt suurteks ega PS §15 lg-st 1 ja §-st 32 tulenevaid õigusi rikkuvaks.

Rahandusminister

21. Rahandusminister märgib, et riigilõivuseaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega muudetakse kehtivat riigilõivuseadust selliselt, et riigilõive alandavad ja nendega seotud muudatused jõustuvad 1. juulil 2012.

PÕHISEADUSEGA VASTUOLUS OLEVAKS TUNNISTATUD SÄTTED

22. Riigilõivuseaduse (RT I, 23.03.2011, 1; RT I, 02.03.2012, 5) § 57 „Hagiavalduse, avalduse ja kaebuse läbivaatamine“ lg 1:

„(1) Hagiavalduse esitamisel tasutakse riigilõivu lähtuvalt hagi hinnast käesoleva seaduse lisa 1 järgi või kindla summana.“

23. „Lisa 1 riigilõivuseaduse juurde

RIIGILÕIVU TÄISMÄÄRAD AVALDUSE ESITAMISE EEST TSIVIIL-KOHTUMENETLUSES (EURODES) (RT I, 23.03.2011, 1 – jõust. 24.03.2011)

[---]

Tsiviilasja hinna puhul üle 639 116,48 euro on riigilõivu täismäär 3 protsenti tsiviilasja hinnast, kuid mitte rohkem kui 95 867,47 eurot.“

KOLLEEGIUMI SEISUKOHT

24. Praeguses asjas esitas First Telecom Trading OÜ hagi hinnaga 1 000 000 eurot ning vaidlustas sellelt tasuda tuleva 30 000 euro suuruse riigilõivu põhiseaduspärasuse. Tallinna Ringkonnakohus tunnistas põhiseadusega vastuolus olevaks ja jättis kohaldamata kehtiva RLS § 57 lg 1 koostoimes lisa 1 viimase lausega osas, mille alusel määrati osaühingu hagilt tasutav riigilõiv.

25. Tallinna Ringkonnakohus lahendas põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatanud määrusega määruskaebust, mille First Telecom Trading OÜ esitas Harju Maakohtu määruse peale, millega keelduti osaühingu hagi menetlusse võtmast. PS § 15 lg 2 ja § 152 kohaselt peab kohus kontrollima kõiki sätteid, mida kohaldab. Tallinna Ringkonnakohus pidi hagi menetlusse võtmata jätmise määruse seaduslikkuse hindamisel kontrollima ka seda, kas hagi menetlusse võtmist takistava tasumata riigilõivu määr on põhiseaduspärane. Seejuures ei ole oluline, kas First Telecom Trading OÜ-l on võimalik saada menetlusabi, kuna igal kohtusse pöördujal tuleb võtta risk, et olenemata menetlusabi saamisest tuleb tal lõpptulemusena riigilõiv siiski tasuda (Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. a otsus asjas nr 3-2-1-67-11, p 18.2) ja seega kohaldatakse tema suhtes riigilõivumäära sätestavat normi. Seetõttu saab ka Riigikohus hinnata kohaldamisele kuuluva riigilõivumäära põhiseaduslikkust.

26. Praeguses põhiseaduslikkuse järelevalve asjas on seega põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) § 14 lg 2 esimese lause mõttes asjassepuutuvateks säteteks alates 24. märtsist 2011 kehtiv RLS § 57 lg 1 koostoimes lisa 1 viimase lausega osas, milles tsiviilasjas hinna puhul üle 639 116 euro 48 sendi tuleb hagiavalduselt tasuda riigilõivu 3% tsiviilasja hinnast,

kuid mitte rohkem kui 95 867 eurot 47 senti. Nende sätete puudumisel või väiksema lõivu kehtimisel ei peaks First Telecom Trading OÜ tasuma nii suures määras riigilõivu, sätete põhiseaduspärasuse korral tuleks tsiviilasi jätta menetlusse võtmata.

27. Kuna asjassepuutuvad sätted on formaalselt põhiseaduspärased, siis analüüsib kolleegium nende sätete materiaalselt põhiseaduspärasust.

28. Õiguse riive on selle kaitseala iga ebasoodus mõjutamine (vt nt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 6. märtsi 2002. a otsus asjas nr 3-4-1-1-02, p 12). Hagilt tasutava riigilõivu määr ja selle tasumise kohustus riivab esmajoonel PS § 15 lg 1 esimeses lauses sätestatud igäihe põhiõigust kohtusse pöörduda. Tegemist on põhiõigusega, mis laieneb ka juriidilistele isikutele (PS § 9 lg 2). Kui nõutavat lõivu ei ole tasutud ja isikut ei vabastata lõivu tasumise kohustusest, on asja menetlusse võtmine takistatud. Sellisel juhul ei kontrolli kohus ka isiku väidetud õiguste rikkumist.

29. PS § 15 lg 1 esimeses lauses sätestatud kohtusse pöördumise põhiõiguse piiramise eesmärgidena on riigilõivude puhul legitiimsed õigusemõistmise kulutuste kandmisest osavõtu põhimõtte ja menetlusökoonomia (Riigikohtu üldkogu 16. mai 2008. a otsus asjas nr 3-1-1-88-07, p 43 ja seal viidatud kohtupraktika; Riigikohtu üldkogu 12. aprilli 2011. a otsus asjas nr 3-2-1-62-10, p 45; Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. a otsus asjas nr 3-2-1-67-11, p 25.5; Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 15. detsembri 2009. a otsus asjas nr 3-4-1-25-09, p 23).

30. Hagilt hinnaga 1 000 000 eurot 30 000 euro (s.o 3%) suuruse riigilõivu tasumise nõue võib muu hulgas ära hoida põhjendamatute ja pahatahtlike hagide esitamist ning soodustab seega menetlusökoonomia eesmärki. Samuti katab hagiavalduselt sellises suuruses tasuda tulev riigilõiv arvatavasti õigusemõistmise kulud selles kohtuastmes (vt Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. a otsus asjas nr 3-2-1-67-11, p 26.2), olles seega ka õigusemõistmise kulutuste kandmisest osavõtu eesmärgil sobiv abinõu.

31. Hagiavalduselt tasuda tulev riigilõiv suuruses 30 000 eurot (s.o 3% hagi hinnast) ei ole vajalik, kuna õigusemõistmise kulude kandmise ja menetlusökoonomia eesmärki on võimalik saavutada teiste, vähem koormavate abinõudega, mis on vähemalt sama efektiivsed kui praeguses määras riigilõiv. Riigikohtu üldkogu hindas 6. märtsi 2012. a otsuses asjas nr 3-2-1-67-11 kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud RLS § 56 lg 1 ja lisa 1 alusel määratud 220 000 krooni (14 060 euro 56 sendi) suuruse riigilõivu põhiseaduslikkust, leides otsuse p-s 27, et tegemist ei olnud menetlusökoonomia ega õigusemõistmise kulutuste kandmisest osavõtu eesmärkidel vajaliku abinõuga. Praeguses asjas hindab kolleegium hagiavalduselt hinna puhul üle 639 116 euro 48 sendi tasuda tuleva riigilõivu põhiseaduspärasust. Üldiselt on riigilõivuseaduse lisa 1 järgsed riigilõivud püsinud alates 1. jaanuarist 2009 põhimõtteliselt samas määras hoolimata väärangust, milles need on riigilõivuseaduse lisas 1 esitatud. Seetõttu on ka praeguses, kehtiva riigilõivumäära põhiseaduslikkuse järelevalve asjas asjakohane lähtuda üldkogu viimases riigilõivu puudutavas kohtuasjas esitatud seisukohtadest.

32. Üldkogu leidis asjas nr 3-2-1-67-11 tehtud otsuse p-s 27.6, et ka oluliselt väiksem riigilõiv kataks tõenäoliselt õigusemõistmise kulud, kuid oleks kohtusse pöörduda soovivale isikule vähem koormav. Justiitsministeeriumi andmetel oli 2010. aastal tsiviilasjas keskmine menetluskulu maakohus 285 eurot. Praeguses asjas kataks nõutav riigilõiv õigusemõistmise kulud ligi 105 korda.

33. Kolleegium on seisukohal, et praeguses menetluses ei esine asjaolusid, mille tõttu peaks otsustama teisiti, kui on olnud Riigikohtu senine praktika riigilõivuseaduse lisa 1 viimases lauses sätestatud riigilõivu maksimummäära põhiseaduspärasuse hindamisel. Riigikohtu üldkogu tunnistas 12. aprilli 2011. a otsuses asjas nr 3-2-1-62-10 põhiseadusega vastuolus olevaks 1. jaanuarist 2009 kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud riigilõivuseaduse (RT I 2006, 58, 439; RT I 22.12.2010, 1)

§ 56 lg-te 1 ja 19 ning lisa 1 viimase lause alusel tsiviilasjas hinnaga üle 10 000 000 krooni apellatsioonkaebuselt makstava riigilõivu (maksimummäär 1 500 000 krooni, st 95 867 eurot 47 senti). Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium tunnistas 1. novembri 2011. a otsusega asjas nr 3-4-1-17-11 põhiseadusega vastuolus olevaks 1. jaanuarist kuni 23. märtsini 2011 kehtinud riigilõivuseaduse lisa 1 viimases lauses märgitud riigilõivu määra tsiviilasja hinna puhul üle 639 116 euro 48 senti (10 000 000 krooni). Põhiseadusevastaseks tunnistatud riigilõiv oli 36 088 eurot 35 senti suurem kui kohtuasjas nr 3-2-1-62-10 põhiseadusvastaseks tunnistatud ja enne 1. jaanuari 2011 kehtinud lõiv. Alates 24. märtsist 2011 kehtima hakanud riigilõivuseaduse lisa 1 redaktsioonis on riigilõivu maksimummäära vähendatud. Kehtiv ülempiir vastab enne 1. jaanuari 2011 kehtinud maksimummäärale (95 867 eurot 47 senti).

34. Kolleegiumi hinnangul ei ole ka praeguses asjas asjassepuutuv riigilõiv eespool esitatud põhjustel vajalik menetlusökonoomia ega õigusemõistmise kulutuste kandmisest osavõtu eesmärgi täitmiseks.

35. Ka Riigikogus 6. juunil 2012 vastu võetud ja 1. juulil 2012 jõustunud riigilõivuseaduse muutmise seaduses on peetud võimalikuks saavutada menetlusökonoomia ka väiksemate riigilõivudega.

36. Justiitsministri analüüsitud omandipõhiõiguse riivet (arvamuse p IV.2) ei pea kolleegium eelnevast tulenevalt vajalikuks hinnata. (Vt ka Riigikohtu üldkogu 12. aprilli 2011. a otsus asjas nr 3-2-1-62-10, p 50; Riigikohtu üldkogu 29. novembri 2011. a otsus asjas nr 3-3-1-22-11, p-d 11, 23 ja 31.)

37. Kolleegium tunnistab PSJKS § 15 lg 1 p 2 alusel põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks riigilõivuseaduse (RT I, 23.03.2011, 1; RT I, 02.03.2012, 5) § 57 lg 1 koostoimes lisa 1 viimase lausega osas, milles tsiviilasjas hinna puhul üle 639 116 euro 48 senti tuleb hagiavalduselt tasuda riigilõivu 3% tsiviilasja hinnast, kuid mitte rohkem kui 95 867 eurot 47 senti.

Märt Rask

Ott Järvesaar

Lea Laarmaa

Jüri Pöld

KOopia õige

Piret Lehemets

Riigikohtu sekretär

"20." 06..... 20.12....